

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/publikacje/periodyki-ipn/institute-of-national-r/issues/109148,Scientific-Exorcisms-The-Memory-of-the-Communist-Security-Apparatus-and-its-Stud.html>
02.03.2026, 16:12

Scientific Exorcisms? The Memory of the Communist Security Apparatus and its Study in Romania after 1989

Institute of National Remembrance Review 2, 2020, pages 285-317.

Stefano Bottoni

[ORCID](#)

[DOI: 10.48261/INRR200209](#)

Abstract: This article discusses the institutional attempts to deal with the archival legacy of the Romanian communist security police, Securitate (1945–1989), during the democratic transition in post-communist Romania. The first part draws a short outline of Securitate’s history and activities as one of the main power instruments of the communist dictatorship. The second part of the article shows the development of political attitudes towards institutional attempts to deal with the communist past in the post-communist Romania. This paper describes the reluctant attitude of the ruling circles in the 1990s towards the opening of the Securitate archives and the lustration attempts. The formation of the National Council for the Study of Securitate Archives (Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, CNSAS, legally established 1999) hardly changed the general situation: the archives of the Securitate were transferred to CNSAS with significant delays, and the 2008 ruling of the constitutional court limited its lustration competences. The establishment of the Institute for the Investigation of Communist Crimes and the Memory of the Romanian Exile (Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, IICCMER, established 2005) and formation in 2006 of the Presidential Commission for the Analysis of the Communist Dictatorship in Romania led by renowned political scientist Vladimir Tismăneanu together with the research and legal activities of CNSAS contributed to a broader evaluation of the communist regime (although its impact seems to be limited). The paper refers also to the public debate, sparked by the activity and the final report published by Tismăneanu’s commission.

Keywords: Romania, communism, Securitate, democratic transition, lustration, CNSAS, IICCMER, Vladimir Tismăneanu

This article was originally published under the title “Tudományos ördögűzés? Az állambiztonsági múlt emlékezete és feldolgozása az 1989 utáni Romániában” in *Az ügynök arcai. Mindennapi kollaboráció és ügynökkérdés*. Ed. Horváth, Sándor. 2014. Budapest: Libri: 211–232. Corrections and updates have been added by author in December 2019.

References

- Acțiunea "Recuperarea" 2011: *Acțiunea "Recuperarea". Securitatea și emigrarea germanilor din România (1962-1989)*. Ed. Dobre, Florica, Banu, Florian, Banu, Luminița, and Stancu, Laura. 2011. București: Editura Enciclopedică.
- Andreescu 2013. Andreescu, Gabriel. 2013. *Cărturari, opozanți și documente. Manipularea Arhivei Securității*. Iași: Editura Polirom.
- Andronic 2008: Andronic, Stelian Octavian. 2008. *36 de ani in serviciile secrete ale Romaniei: din respectru adevăr*. Memoria. București: Compania.
- Anisescu 2002: Anisescu, Cristina. 2002. "Dinamica de structură și rol a rețelei informative în perioada 1948-1989" [Development and Role of the Information Network of Security Services in 1948-1989]. *Arhivele Securității* 1: 10-50.
- Aronson 2003: Aronson, Ronald. 2003. "Communism's Posthumous' Trial". *History and Theory* 42, No. 2: 222-245.
- Bande, bandiți și eroi 2003: *Bande, bandiți și eroi. Grupurile de rezistență și Securitatea (1948-1968). Documente [Gangs, bandits, and Heroes. Armed Resistance and Security Apparatus (1948-1968). Documents]*. Ed. Good, Florica, Banu, Florian, and Moldovan, Silviu B. 2003. București: Editura Enciclopedică.
- Bandi, Bosomitu, Bottoni and Jinga 2017: *Memory of Nations. Democratic Transition Guide: The Romanian Experience*. Bandi, István, Bosomitu, Ștefan, Bottoni, Stefano, and Jinga, Luciana. Ed. Žáček, Pavel, and Maráková, Natálie. 2017. Praha: CEVRO Institute.
- Banu 2004: Banu, Florian. 2004. "Colaborarea românomaghiară în domeniul informațiilor externe (1966)". *Cetatea Bihariei* 2: 88-91.
- Bányai 2005: Bánay, Péter. 2005. *Az eredeti demokráciától a maffia-állam felé? Politikai elemzések Romániáról 1990-től 2005-ig*. Kolozsvár: Koinónia.
- Baráth 2014: Baráth, Magdolna. 2014. "A szovjetek magyarországi emberei". In *Az ügynök arcai. Mindennapi kollaboráció és ügynökkérdés*. Ed. Horváth, Sándor. Budapest: Libri: 131-147.
- Băsescu 2006: Discursul Președintelui României, Traian Băsescu, prilejuit de Prezentarea Raportului Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România (Bucarest, 18 December, 2006) [Speech of the Romanian President, Traian Băsescu, held at the presentation of the report of the Presidential Committee for the Analysis of the Communist Dictatorship in Romania in the Romanian Parliament on December 18, 2006]. *presidency.ro*. Accessed September 19, 2019.
<https://www.presidency.ro/ro/media/discursuri/discursul-presedintelui-romaniei-traian-basescu-br-prilejuit-de-prezentarea-raportului-br-comisieiprezidentiale-pentru-analiza-dictaturii->

[comuniste-dinromania-br-bucuresti-18-decembrie-2006](http://old.presidency.ro/pdf/date/8288_en.pdf). Links after migration:
http://old.presidency.ro/pdf/date/8288_en.pdf and
http://old.presidency.ro/?_RID=det&tb=date&id=8288&_PRID=ag.

Bottoni 2008: Bottoni, Stefano. 2008. "Átvilágítási (Kudarcc) történet Romániában". [History of (Defeat Of) Vetting in Romania]. *Élet és Irodalom* 8, February 22, 2008: 13.

Bottoni 2010: Bottoni, Stefano. 2010. "Reassessing the Communist Takeover in Romania: Violence, Institutional Continuity, and Ethnic Conflict Management". *East European Politics and Societies and Cultures* 24, issue 1: 59-89.

Bottoni 2013: Bottoni, Stefano. 2013. "Vonakodó kémek. A magyar állambiztonság és Románia, 1975-1989". *Történelmi Szemle* 55, 1: 1-39.

Bottoni 2016: Bottoni, Stefano. 2016. "Unrequited Love? The Romanian Communist Party and the EEC in the 1960s and 1970s". In *Kommunismus und Europa: Vorstellungen und Politik europäischer kommunistischer Parteien im Kalten Krieg*. Ed. Francesco di Palma and Wolfgang Mueller. Paderborn: Schöningh: 118-136.

Bottoni 2017: Bottoni, Stefano. 2017. "Finding the Enemy: Ethnicized State Violence and Population Control in Ceaușescu's Romania". *Journal of Cold War Studies* 19, issue 4: 113-136.

Ciobanu 2009: Ciobanu, Monica. 2009. "Criminalising the Past and Reconstructing Collective Memory: The Romanian Truth Commission". *Europe-Asia Studies* 61, issue 2: 313-336.

CNSAS Report 2013: *Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității. Raport de activitate privind anul 2012*. 2013. București: CNSAS.

Comisia Prezidențială 2007: *Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România. Raport Final*. Ed. Tismăneanu, Vladimir, Dobrinu, Dorin, and Vasile, Cristian. 2007. București: Humanitas.

Comunism și represiune 2006: *Comunism și represiune în România. Istoria tematică a unui fratricid național*. Ed. Cesereanu, Ruxandra. 2006. Iași: Editura Polirom.

Deletant 1998: Deletant, Dennis. 1998. *Ceaușescu and Securitatea. Constrângere și disidență în România anilor 1965-1989*. Transl. Ciocâltea, Georgeta. București: Humanitas. Original edition: Deletant, Dennis. 1995. *Ceaușescu and the Securitate: Coercion and Dissent in Romania, 1965-1989*. Armonk, N.Y.: M.E. Sharpe.

Deletant 2007: Deletant, Dennis. 2007. "A Securitate és a rendőrállam Romániában (1948-1989)" [Securitate and Police State in Romania (1948-1989)]. *Magyar Kisebbség* 43-44 (1-2): 35-87.

Deletant 2011: Deletant, Dennis. 2011. "A román állambiztonság szervezeti felépítése és működése, 1944–1989. I. rész" [Structure and Activity of the Romanian Security Apparatus, 1944–1989. Part I]. *Betekintő* 4.

Dicționarul penitenciarelor 2008: *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945–1967)* [Lexicon of Prisons of Communist Romania (1945–1967)]. Ed. Muraru, Andrei. 2008. Iași: Editura Polirom.

Fülöp 2008: Fülöp, Mihály. 2008. "Sztálin adománya. A Tismăneanu-jelentésről". *Magyar Kisebbség* 45–46 (1–2): 93–105.

Gallagher 1995: Gallagher, Tom. 1995. *Romania After Ceaușescu. The Politics of Intolerance*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Gheorghiuță 2010: Gheorghiuță, Andrei. 2010. "Trecutul communist în conștiința adolescenților" [Communist Past in the Minds of Teenagers]. In *Implicarea civică și politică a tinerilor* [Participation of Young People in Civil Society and Politics]. Ed. Bădescu, Gabriel, Comșa, Mircea, Gheorghiuță, Andrei, Stănuș, Cristina, and Tufiș, Claudiu D. Constanța: Fundația Soros România, Editura Dobrogea: 64–71.

Ghergut 2008: Ghergut, Ondine. 2008. "Magistratii-securiști, formați la școală de la Bran." [Judges of Securitate, Alumni of the Officer School in Bran]. *România Liberă* March 11, 2008. Accessed September 19, 2019.
<http://romanioliberal.ro/special/investigatii/magistratiisecuristi--formati-la-scoala-de-la-bran-119826>.

Grosescu 2006: Grosescu, Raluca. 2006. "Conversia elitelor communiste din România în perioadă de tranziție 1989–2000". *Anuarul Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România* 1: 229–254.

Grosescu and Ursachi 2009: Grosescu, Raluca, and Ursachi, Raluca. 2009. *Justiția penală de tranziție. De la Nürberg la postcomunismul românesc*. Iași: Editura Polirom.

Handbook 2006: *A Handbook of the Communist Security Apparatus in East-Central Europe 1944–1989*. Ed. Kamiński, Łukasz, and Persak, Krzysztof. Transl. by Burnett, David L. 2006. Warsaw: Institute of National Remembrance.

IICCMER prezintă 2010: IICCMER prezintă percepțiile actuale ale românilor asupra regimului communist. *iiccr.ro*. Accessed September 19, 2019.
https://www.iiccr.ro/pdf/ro/ecouri_in_presa/2010/ecouri_in_presa_sondaj.pdf.

Iluzia anticomunismului 2008: *Iluzia anticomunismului. Lecturi critice ale Raportului Tismăneanu*. Ed. Ernu, Vasile, Rogozanu, Costi, Șiulea, Ciprian, and Țichindeleanu, Ovidiu. 2008. Chișinău: Cartier.

Ioanid 2005: Ioanid, Radu. 2005. *Răscumpărarea evreilor. Istoria acordurilor secrete dintre*

România și Israel. Iași: Editura Polirom.

Ionescu-Gură 2010: Ionescu-Gură, Nicoletă. 2010. *Dimensiunea represiunii din România în regimul comunist. Dislocării de persoane și fixări de domiciliu obligatoriu*. București: Corint.

King 2007: King, Charles E. 2007. "Remembering Romanian Communism". *Slavic Review* 66, No. 4: 718–723.

Lăcătușu and Burcea 2009: Lăcătușu, Dumitru, and Burcea, Mihai. 2009. "Sistemul concentraționar în România (1967-1989)" [Prison System in Romania (1967–1989)]. In *Transformarea socialistă. Politici ale regimului comunist între ideologie și administrație* [Socialist Transformation. Politics of the Communist System Between Ideology and Administration]. Ed. Ivan, Ruxandra. Iași: Editura Polirom: 47–76.

László and Novák 2012: László, Márton, and Novák, Csaba Zoltán. 2012. *A szabadság terhe. Marosvásárhely, 1990. március 16–21* [Burden of Freedom. Târgu Mureș, March 16–22, 1990]. Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó.

Listele mortii 2008: *Listele mortii. Deținuți politici decedați în sistemul carceral din România potrivit documentelor Securității, 1945–1958* [Lists of Death. Political Prisoners Who Died in Romanian Prisons in the Light of Documents of the Security Apparatus, 1945–1958]. Ed. Dobrințu, Dorin. 2008. Iași: Editura Polirom.

Matei and Nițu 2012: Matei, Mihaela, and Nițu, Ionel. 2012. "Intelligence Analysis in Romania's SRI: The Critical »Ps« – People, Processes, Products". *International Journal of Intelligence and Counterintelligence* 25, No. 4: 700–726.

Oprea 2004: Oprea, Marius. 2004. *Moștenitorii Securității*. București: Humanitas.

Oprea 2012: Oprea, Marius. 2012. *Adevărata față a lui Traian Băsescu*. București: Jurnalul National.

Partidul și Securitatea 2013: *Partidul și Securitatea. Istoria unei idile eșuate (1948–1989)*. Ed. Banu, Florian, and Banu, Luminița. 2013. București: Casa Editorială Demiurg Plus.

Poenaru 2013: Poenaru, Florin. 2013. *Contesting Illusions: History and Intellectual Class Struggle in Post-Communist Romania* [PhD Thesis]. Budapest: Central European University.

Salat 2008: Salat, Levente. 2008. "A kommunizmus romániai öröksége és az erdélyi magyarok" [Romanian inheritance after communism and Transylvanian Hungarians]. *Magyar Kisebbség* 45–46 (1–2): 7–19.

Sedition 2011: *Sedition. Everyday Resistance in the Soviet Union under Krushchev and Brezhnev*. Ed. Kozlov, Vladimir A., Fitzpatrick, Sheila, and Mironenko, Sergei V., transl. by Livshin, Olga. 2011. New Haven, CT: Yale University Press.

Staatssicherheit und Gesellschaft 2007: *Staatssicherheit und Gesellschaft. Studien zum*

- Herrschaftsalltag in der DDR*. Ed. Gieseke, Jens. 2007. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Stan 2006: Stan, Lavinia. 2006. "The Vanishing Truth? Politics and Memory in Post-Communist Europe". *East European Quarterly* 40, No. 4: 383-408.
- Stancu 2012: Stancu, Constantin-Raducu. 2012. *The Political Use of the Capital Punishment in Communist Romania*. [Master Thesis]. Budapest: Central European University.
- Stoenescu 2005: Stoenescu, Alex Mihai. 2005. *Istoria loviturilor de stat în România [History of Coups D'Etat in Romania]*. Vol. IV. București: RAO.
- Tófalvi 2009: Tófalvi, Zoltán. 2009. *1956 erdélyi mártírjai III. A Dobai-csoport [Transylvanian martyrs 1956. Vol. III. Dobai's Group]*. Marosvásárhely: Mentor.
- Tofan 2013: Tofan, Liviu. 2013. *Șacalul Securității. Teroristul Carlos în solda spionajului românesc*. Iași: Editura Polirom.
- Troncotă 2003: Troncotă, Cristian. 2003. *Duplicitaria. O istorie a Serviciilor de Informații și Securitate ale regimului communist din România, 1965-1989*. București: Editura Elion.
- Verdery (2012). Verdery, Katherine. 2012. "Postsocialist Cleansing in Eastern Europe: Purity and Danger in Transitional Justice". In *Socialism Vanquished, Socialism Challenged: Eastern Europe and China, 1989-2009*. Ed. Bandelj, Nina, and Solinger, Dorothy J. Oxford: Oxford University Press: 63-82.
- Watts 2004: Watts, Larry L. 2004. "Intelligence Reform in Europe's Emerging Democracies: Conflicting Paradigms, Dissimilar Contexts". *Studies in Intelligence* 48, No. 1: 11-25. Accessed September 19, 2019. <https://www.cia.gov/library/center-for-the-study-of-intelligence/csi-publications/csi-studies/studies/vol48no1/article02.html>.
- Watts 2010. Watts, Larry L. 2010. *With Friends Like These... The Soviet Bloc's Clandestine War Against Romania*. Vol. 1. București: Editura Militară.
- Williams and Deletant 2000: Williams, Kieran, and Deletant, Dennis. 2000. *Security Intelligence Services in New Democracies. The Czech Republic, Slovakia, and Romania*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Zahorán 2010: Zahorán, Csaba. 2010. "Transition in the Szeklerland. Ethnic Aspect of the Post-Communist Transition in Romania". In *After Twenty Years. Reasons and Consequences of the Transformation in Central and Eastern Europe*. Ed. Csaplár-Degovics, Krisztián, Mitrovits, Miklós, and Zahorán, Csaba. Berlin: OEZ Berlin-Verlag, Terra Cognita Foundation: 261-297.

PLIKI DO POBRANIA

[\(pdf, 953 KB\) 07.09.2020 11:00](#)